

KAIP

IŠGYVENTI GAMTOS KATASTROFAS

KLIMATO KAITA ATNEŠA
NAUJUS NETIKĖTUS
IŠBANDYMUS. ŠIS IŠLIKIMO
VADOVAS GALI IŠGELBĖTI
JŪSŲ GYVYBĘ!

óbuolys.

**KAIP
IŠGYVENTI GAMTOS
KATASTROFAS**

TURINYS

Įvadas	7
Radiacinis pavojus	17
Cheminis pavojus	31
Potvynis ar katastrofinis užtvindymas	35
Uragano pavojus	45
Žemės drebėjimas	57
Kaitra	69
Sausra	83
Ekstremalus šaltis, plikledis	91
Perkūnija / žaibavimas	105
Gaisrai	109
Vabzdžių įgėlimas	115
Juodligė	121
Elektros dingimas	131
Svarbu pasiruošti	133

IVADAS

Apie gresiantį pavojų Lietuvos gyventojai paprastai perspėjami šiais būdais:

- ✓ sirenomis;
- ✓ trumpaisiais perspėjimo pranešimais į mobiliuosius telefonus; pranešimai gaunami esant aktyvuotai korinio transliavimo funkcijai;

- ✓ per Lietuvos radiją ar televiziją;
- ✓ per gelbėjimo tarnybų ir savivaldybių atstovus, kur sirenos nėra girdimos.

KAIP ELGTIS GAVUS PERSPĖJIMO PRANEŠIMĄ?

Atidžiai perskaitykite ir (ar) išklauskite pranešimą. Susikaupkite ir pasistenkite išlikti ramūs. Įsijunkite televizorių ir radiją, kad girdėtumėte pranešimus, kaip elgtis. Išklause informaciją apie įvykusią ar artėjančią nelaimę,

vadovaukitės pateiktais nurodymais. Be ypatingos priežasties niekur nevykite.

Jei privalote išvykti, išjunkite elektrą, užsukite dujų, vandens sklendes, uždarykite langus, užrakinkite duris ir atlikite įprastus veiksmus, kuriuos darote išvykdami bent kelioms dienoms. Automobilyje įsijunkite radiją. Klausykitės tolesnių pranešimų ir rekomendacijų.

Išgirdę informaciją apie pavojų, neperkraukite ryšio linijos. Stenkitės be būtino reikalo neskambinti artimiesiems, draugams, pažįstamiesiems mobiliojo ryšio telefonais.

CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI IR KAIP ELGTIS JUOS IŠGIRDUS

Apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją gyventojai perspėjami šiais civilinės saugos signalais:

įspėjamuoju garsiniu signalu „Dėmesio visiems“ ir įspėjamaisiais, balsu skelbiamais signalais:

- „Cheminiis pavojus“
- „Radiacinis pavojus“
- „Katastrofinis užtvindymas“
- „Potvynio pavojus“
- „Uragano pavojus“

- „Oro pavojus“
- „Perspėjimo sistemos patikrinimas“

Gyventojai gali būti perspėjami ir informuojami ne tik sirenomis, bet ir panaudojant šiuolaikinę korinio transliavimo (angl. *Cell Broadcast*) technologiją, siunčiant trumpuosius pranešimus į gyventojų mobiliuosius telefonus.

Atsižvelgiant į įvykio mastą, civilinės saugos signalas gali būti perduodamas ūkio subjektų vadovų, savivaldybių administracijų direktorių sprendimu. Valstybės mastu šį signalą skelbia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.

SIGNALO REIKŠMĖ IR ŽINGSNIAI

„DĖMESIO VISIEMS“

Šiuo įspėjamuoju, pulsuojančiu 3 min. trukmės garsiniu signalu gyventojai perspėjami apie artėjančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos grėsmę tikrinant gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemą ar per pratybas.

Išgirdę šį signalą:

- nedelsdami įsijunkite radiją ar televizorių;
- išklausykite pranešimą;
- vykdykite rekomendacijas.

„PERSPĖJIMO SISTEMOS PATIKRINIMAS“

Tai balsu skelbiamas civilinės saugos signalas, įspėjantis apie vykdomą gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemos patikrinimą.

Šis signalas skelbiamas taip pat ir įvykus

nesankcionuotam sirenų įjungimui. Jis skelbiamas ne vėliau kaip praėjus 3 min. po sirenos įjungimo per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsines avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, regioninius ir vietinius transliuotojus.

SVARBU ŽINOTI

Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema veikia visų trijų mobiliojo ryšio operatorių UAB „Bitė Lietuva“, AB „Telia“ ir UAB „Tele2“ 2G (GSM), 3G (UMTS), 4G (LTE) tinkluose. Perspėjimo pranešimus gali priimti tie telefonai, kuriuose įjungta korinio transliavimo funkcija.

Jeigu turite neišmanųjį telefoną ir esate įsitikinę, kad telefono nustatymai teisingi, tačiau perspėjimo pranešimų negaunate arba gaunate tik kartais, tai gali būti dėl to, kad jūsų telefone nustatytas dvitinklis „2G/3G“ (GSM/UMTS) arba „automatinis“ tinklo pasirinkimas.

Kadangi beveik visi neišmanieji telefonai perspėjimo pranešimus priima tik 2G (GSM) tinkle, jums reikia pasirinkti 2G (GSM) tinklą. Pranešimus gausite visuomet, ryšio kokybė nenukentės.

Jeigu turite išmanųjį telefoną su „Android OS“ ir esate įsitikinę, kad telefono nustatymai teisingi, tačiau korinio transliavimo pranešimų taip pat negaunate arba tik kartais gaunate, tai gali būti dėl to, kad jūsų telefone nustatytas

dvitinklis „2G/3G“ (GSM/UMTS) arba tritinklis „2G/3G/4G“ (GSM/UMTS/LTE) pasirinkimas. Tokiu atveju priežastis gali būti ta, kad jūsų telefono modelis pranešimus priima tik 2G (GSM) tinkle.

Jeigu turite išmanųjį „iPhone“ telefoną, tai korinio transliavimo funkcija jame atsiranda „Telia“ abonentams, turintiems telefonus su operacine sistema nuo iOS 8 ir aukščiau, „Tele2“ – nuo iOS 9.3 ir aukščiau, „Bitės Lietuva“ – nuo iOS 10.3.3.

Kai kurie tiek neišmaniųjų, tiek išmaniųjų telefonų modeliai perspėjimo pranešimų lietuvių kalba ar rusų kalba iš viso nepriima arba priima tik hieroglifus. Tokiu atveju siūlome pasirinkti kanalą „525“ (anglų kalba), gausite pranešimą anglų (EN) ir „švepla“ lietuvių (LT) kalbomis.

Telefono aparatuose, kuriuose naudojamos dvi SIM kortelės, korinio transliavimo funkcija visada nustatoma tik įjungus pirmąją SIM kortelę, kitaip perspėjimo pranešimų negausite. Didžioji dalis neišmaniųjų telefonų modelių perspėjimo pranešimų automatiškai neišsaugo, juos išsaugoti galite tik rankiniu būdu valdydami meniu.

KAIP AKTYVINTI PERSPĖJIMO FUNKCIJĄ TELEFONUOSE, KAD GAUTUMĖTE PERSPĖJIMO PRANEŠIMUS

Gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema (GPIS) veikia visų trijų mobiliojo ryšio operatorių UAB „Bitė Lietuva“,

AB „Telia“ ir UAB „Tele2“ 2G (GSM), 3G (UMTS), 4G (LTE) tinkluose. Perspėjimo pranešimus gali priimti tie telefonai, kuriuose įjungta korinio transliavimo funkcija.

Pagrindiniai žingsniai, siekiant aktyvinti perspėjimo funkciją mobiliajame telefone (eilės tvarka gali skirtis):

- paslaugos įjungimas (korinis transliavimas, tinklo pranešimai, naujienos, informaciniai pranešimai, *Cell Broadcast*);
- kanalo pasirinkimas norima kalba (578, 525, 605);
- temos pavadinimo įrašymas (*Dėmesio, Attention, Vnimanije*);
- kalbos pasirinkimas – pasirenkama „VISOS“.

Norint atsisakyti perspėjimo funkcijos telefonuose, reikėtų atlikti pirmiau pateiktus žingsnius atvirkštine tvarka.

Telefonams su „EU – Alert“ funkcija (4 371 kanalas):

Varnelė √ – *Cell Broadcast* (korinis transliavimas, tinklo transliacijos, ...);

Varnelė ✓ – nepaprastasis įspėjimas (rodyti ekstremaliąsias grėsmes, *Alert level 2* („iPhone“), ...).

Ar viskas atlikta teisingai, galima sužinoti patikrinant GPIS, tai reikia atlikti ne mažiau kaip du kartus per metus, kuomet įjungiamos sirenos. Apie šį patikrinimą gyventojai informuojami iš anksto per visuomenės informavimo priemones.

RADIACINIS PAVOJUS

„Radiacinis pavojus“ – balsu skelbiamas civilinės saugos signalas, įspėjantis apie realų ar gresiantį radioaktyviosios taršos pavojų atitinkamoje teritorijoje.

Šis signalas skelbiamas ne vėliau kaip praėjus 3 min. po sirenų įjungimo per valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų garsines avarinio signalizavimo sistemas, elektronines sirenas, nacionalinius, regioninius ir vietinius transliuotojus.

KAIP ELGTIS, JEI ĮVYKTŲ AVARIJA ATOMINĖJE ELEKTRINĖJE

Įvykus avarijai atominėje elektrinėje gyventojai būtų informuoti trumpaisiais pranešimais į mobiliuosius telefonus ir sirenų kauksmu, o vėliau per radiją ir televiziją gautų tikslią informaciją ir patarimus, kaip elgtis. Valstybės ir savivaldybių institucijos yra parengusios planus, pagal kuriuos būtų organizuojama gyventojų apsauga, tačiau gyventojai ir patys turėtų rūpintis savo saugumu ir žinoti, kaip elgtis tokios avarijos atveju. Primename, kad gyventojai turėtų pasirūpinti savimi ir artimaisiais bent 72 val.

Skaitykite likusius
126 iš 144 puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Kaip elgtis gavus perspėjimo pranešimą? Kokie yra civilinės saugos signalai ir kaip elgtis juos išgirdus? Ką gyvybiškai svarbu žinoti, jei gresia gamtiniai ar panašūs pavojai? Kokių veiksmų imtis, kai stichinė nelaimė prasideda?

Ar tikrai žinote, ką pirmiausia darytumėte, jei gautumėte pranešimą, kad gresia potvynis, žemės drebėjimas, uraganas ar kitos gamtinės katastrofos? Ar esate pasiruošę stichinėms nelaimėms, kurios gali tęstis valandas, dienas ar net savaites? Ši knyga gali padėti pasirengti bet kokiam atvejui.

Sužinokite, kaip pasiruošti artėjančiai katastrofai, kokius pirmosios pagalbos teikimo įgūdžius reikia turėti, kokių būtinų veiksmų privalote imtis, kokia įranga ar priemonės yra būtinos. Šioje knygoje rasite bene visus svarbiausius patarimus, kurių reikia norint įveikti visus išbandymus, kokius gali pateikti motina gamta.

Šioje knygoje išsamiai ir suprantamai aprašomos įvairios stichinės nelaimės, įskaitant potvynius, kaitrą, uraganus, žemės drebėjimus ir daug kitų. Kiekviename knygos skyriuje detaliai ir su iliustracijomis bei schemomis aprašomas katastrofų pobūdis, pasekmės aplinkai ir žmonėms, taip pat pateikiami gyvybiškai svarbūs saugumo patarimai ir prevencijos metodai.

Šią knygą – stichinių nelaimių išgyvenimo vadovą privalo turėti kiekvienas, kuriam rūpi apsaugoti savo namus, šeimą ir išgelbėti savo gyvybę.

Kiekviena nupirкта knyga = pasodintas medis
www.obuolys.lt

Slapta klubas

ISBN 978-609-484-736-3

9 786094 847363

Negrožinė literatūra > Išlikimo gidas

Vilnius: Anelis O. Šturmaitis

SKAITANTIS ŽMOGUS YRA GRAŽUS